

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Dombóvári Bontovai-tó

Utoljára módosítva: 2013-08-15 17:27:37

Megye: Tolna

Községhatár: Dombóvár

A terület kiterjedése: 12.2004 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2004

GPS koordináták: 46,38860; 18,11980.

Felmérést végző személy(ek) neve: Nagy Sándor

E-mail címe(k): mme28@t-online.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Megközelítése Dombóvár-Kertváros felől, a Gyöngyvirág körútból nyíló Jácint utca folytatásában érhetjük el a tavat. Az agyagos földút kb. 400 méteres, száraz időben gyalogosan, kerékpáron és gépkocsival is megközelíthető a mesterséges tó, esős időben gyalog és terepjáróval.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Hasonlóan a tüskei tavakhoz a Bontovai tavat is völgyelzárással a tőzgebbányászat által létrehozott mélyedésben alakították ki, a Perekaci-árok vízfolyásának felduzzasztásával. A halastó és környékének fás élőhelyei a környező „agrársivatagban” üde színterületet jelentenek és egyben fajgazdag élővilág számára biztosítanak élőhelyet és táplálkozó területet. A völgy legnagyobb szélessége sem éri el a 800 métert, hosszan elnyúló, viszonylag keskeny vízfelületet akácfa által uralt, másodlagos törékenyfüzesek és bokorfüzesek határolják el a művelt területektől. A cserjeszint sűrű, sok helyen áthatolhatatlan, a vizes részeken füzes, a szárazabb, magasabb részeken galagonya, kecskerágó, kökény és gyalogakác jellemzi. Az utóbbi terjedése a mezőgazdasági területekkel határos részeken felgyorsult. Komoly gondot jelent a halastó vízi növényektől és füzesektől nem védett partszakaszának védelme, mert a gyenge hullámvás is alámossa a tőzeges, omlós partot. A fiatalnak mondható vízborításos területen a sekély vizeket és a vízpartokat sás, keskenylevelű gyékényes és az egyre terjedő nád vette birtokba. A tó partját szerencsére nagyobb részben nem lehet megközelíteni, így vannak kevésbé zavart részei, ez teszi lehetővé a zavarásra érzékenyebb fajok megtelepedését, vagy rendszeres jelenlétét. A vízi sport kedvelői csak a partról horgászhatnak így a zavarás légyegesen kisebb, mint a horgásztavakon általában. Az adottságainak megfelelően gazdag a kétéltű állománya, több ezres példányszáma él a kis- és nagy tavi békának, a kecskebékának, jelentős a vöröshasú unka állománya is. Előfordul a két varangy, az erdei béka, a tapadókorongos leveli béka, a ritka ásóbéka is, a gőtéket a tarajos gőte képviseli. A hazai hüllők közül a leggyakoribbak vízi- és kockás sikló, de a gyalogutakon találkozhatunk a törékeny kuzmával és az erdei siklóval is, a vízben úszó, vagy ott lebegő uszadékokon gyakori napozó mocsári teknős, a gátaknál, zsilipeknél és a napsütötte mezsgyéken a fűrgye gyík sem ritka. Madártani szempontból a kevésbé zavart nádasok, gyékényesek az értékesebb részek, mert költőhelynek és táplálkozó területnek is kiválóak és a horgászok által sem zavartak. A nyílt vízben csak a tőkés réce, időnként a kis- és búbos vöcsök látható. A

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

fokozottan védett cigányréce minden évben megfigyelhető, de az elmúlt időszakban csak kétszer költött. A nádi madarak legkönnyebben felismerhető képviselője a nádirigó, de költ a foltos- és az énekes nádiposzáta is. A sűrű nádasok és gyékényesek madara a vízityúk és a jellegzetes hangú guvat, mindkettő rendszeres költőfajnak számít. A pettyes és kis vízicsibe csak a vonulás idején látható vagy hallható. A nyílt vízén táplálkozó sirályok, csérek és szerkők ritka és alkalmi vendégnek számítanak. A nagyobb testű gémfélék – nagyκόcsag, szürke gém, bakcsó – rendszeres látogatói a tavaknak, mert annak sekély parti része gazdag apró halakban, kételtűekben és hullőkben. A földön költő fajok közül gyakori az éjszaka is éneklő fülemüle, a bokorlakók közül a barátka, a mezei poszáta, de a ritkának mondható karvalyposzáta is költ. A lombkoronában fészkelők közül gyakoribbak a galambkakatúak (vadgerle, örvös galamb, balkáni gerle), az erdei pinty, a hangájáról könnyen felismerhető sárgarigó és a nagy hangutánzó seregély. Az elhagyott szarka és varjúfészkekben költő erdei fülesbagoly is bőven talál magának táplálékot. Az ismertebb ragadozók közül leggyakoribb a karvaly és a héja, de a rovarokra vadászó fecskék nagy ellensége a kabasólyom is gyakori vendég a légtérben. Az eddig megfigyelt madárfajok száma meghaladja a százat, a költő fajoké pedig ennek csaknem a fele. Az emlősök közül a kisebb testű cickányok hat hazai faja bizonyított a bagolyköpetekből, de az igazi szenzációt a vidra rendszeres téli megjelenése okozza. A hazai nem védett fajok nagy többsége rendszeresen látható, megfigyelhető a területen (k. görény, borz, róka, gímszarvas, vaddisznó, nyest, őz..). Az apró ragadozókat képviselő hermelin és menyét ritka, alig kerül szem elé. A vizes élőhelyi jellegből adódóan a Bontovai tavak védelme indokolt, különösen kételtű- és madárfaunája gazdag.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

30 % Erdő

5 % Gyep

20 % Cserjés

40 % Vizes terület

5 % Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
S1,R,R1, J3 (bokorfűzek, törékeny fűzesek)

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás, Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? -

Őrzés, Fásítás,

Egyéb típus:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Kevés

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Sok

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Kevés

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

A becsült védett fajok száma: 90-100 faj, fokozottan védettek: 8-10; natura 2000-es fajok: 10-12 faj fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni) Vöröshasú unka (több száz példány) az egyik leggyakoribb kétéltű Mocsári teknős (6-8 pld) Vidra (1-2 pld) állandó jelleggel nem tartózkodik a területen, nyomaival főleg a téli időszakban találkozhatunk) Törpegém (1-3 pár) rendszeresen költ a megközelíthetetlen parti részeken(bokorfüzesekben, nádasb) Bölömbika – inkább kóborló áttelelő példányokra lehet számítani Bakcsó- táplálkozó példányok rendszeresen beszállnak késő este Fehér gólya – a kaposulai és attalai öreg példányok rendszeresen beszállnak a területre táplálékért, a tapasztaltabbak besétálnak a horgászok köz, egy-egy keszeg reményében. Barna rétihéja – a közeli területeken költő példányok gyakran végigpásztázzák a parti szakaszt táplálék reményében Barna kánya – rendszertelenül, de megfigyelhető a vízfelület felett táplálékot kereső madár a költési időszakban Tövisszűrő gébics – 2-4 pár költ a területen.

5. Egyéb észrevétel